

**EGZAMIN MATURALNY
OD ROKU SZKOLNEGO 2014/2015**

**JĘZYK ŁEMKOWSKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**PRZYKŁADOWE REALIZACJE ZADAŃ
I SCHEMATY PUNKTOWANIA
(A1, A2, A3, A4)**

GRUDZIEŃ 2014

Тема 1. На основі даного фрагменту тексту представ проблем і порозважай над ним. Використай тезу і думки Олены Дуць-Файфер і однес ся до іншого тексту культури. Твоя праця повинна чыслити не менше як 300 слів.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>III. Tworzenie wypowiedzi. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający:</p> <p>3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia);</p> <p>3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;</p> <p>3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;</p> <p>4.7. określa problematykę utworu (wymaganie z III etapu kształcenia);</p> <p>4.1. R wskazuje związki między różnymi aspektami utworu;</p> <p>4.8. R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi;</p>

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej

A	Określenie problemu	B	Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	Określenie problemu zgodne z tekstem i pełne	9	Stanowisko adekwatne do tekstu i pełne	2	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
6	Określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne	6	Stanowisko adekwatne do tekstu, ale niepełne			3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczone zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
3	Określenie problemu częściowo zgodne z tekstem	3	Stanowisko częściowo adekwatne do tekstu			0	Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Чужына невантпливі наводит нам думкы про штоси негатывне, чому не уфаме. Особливо стало ся так по 1947 році, коли пришло нам опустити свої землі і перенести ся там, де вшытко было інакше: краєвиды, люде, хыжы. Але мушу признати рацію авторці допису, котра пише, же кед бы не чуже, не дало бы ся опридїлити, выріжнити свого.

Єст тото барз ясно вказане в фільмі Андрия Копчы під наголовком „Акція Вісла - На чужыні”. Завдякы тому фільмови, можеме уявити собі як выглядала організація жытя „на заході”. Люде порозмітуваны по селах ходили і глядали „своіх”. А што было вызначником свойскости в тій мішанці народів? Невантпливі язык, релігія і загалні, культура. І так єст до тепер. По тых приметах познаєме ци дахто єст свій, ци чужий. В лемківскым языку функціонує навет повіджыня „бесїдувати по свому”. Хоц минуло уж понад шистдесят пят років од Акції Вісла, навет поколіня вроджены уж на західніх землях называють іх чужыном, а Лемковину Отчызном. Напевно тоты, котры остали гын, привыкли до тамтых земель, але не потрафлят окрисляти іх інакше як чужы і фурт тужат за свойом Аркадийом – Лемковином. Пісня „Тяжко жыти на чужыні” єст трактувана як свого рода гимн Лемків мешкаючых на заході. Пісня тота бесїдує о тым як тяжко єст жыти в чужым краю, тяжко ся до него призывчати. Єднак найтяжше єст забывати про свое, пристосовувати ся до жытя на чужыні.

В вершу „Лемковина” Русенко ясно опридїлят што єст свое. І не сут то лем краєвиды. Автор бесїдує тіж про Ромів-Циганів, котры не сут своїма, але автор любить іх „як і своїх”. Люде, полюбили нашу біду і нашы горы, так ся вкомпонували в тото наше, же без них не было бы оно такє саме.

Підсумувуючы, мушу речы, же лемківскы творці ріжні односят ся до чужыны, але пишучы про неї так на правду опридїляють тото, што уважають за свое. Сут то негатывны описы. Але добрі, бо кед бы сме ся зачали захопляти ся чужыном, скоро бы сме ся засимїлювали, престало бы нам залежати на своїм. Найліпше пред тым перестерігат приповідка: „Чужого не руш, свого не отдавай”.

Poziom wykonania

A. Określenie problemu: 9 pkt – zgodne z tekstem i pełne, odtworzenie problemu oraz sformułowanie i uzasadnienie interpretacji historycznymi uwarunkowaniami złożonego problemu w odpowiednim kontekście.

B. Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu: 9 pkt – adekwatne do tekstu i pełne, odtworzenie rozwiązania przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołanie do innego tekstu kultury uzasadniające stanowisko zdającego.

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt – brak błędów rzeczowych.

D. Zamyśl kompozycyjny: 6 pkt – kompozycja funkcjonalna, segmentacja i uporządkowanie tekstu zgodne z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi; wyodrębnione językowo i graficznie części pracy logicznie i konsekwentnie uporządkowane.

E. Spójność lokalna: 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi.

F. Styl tekstu: 4 pkt – stosowny, środki językowe dostosowane do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi i sytuacji, celowo zastosowane konstrukcje składniowe oraz jednostki leksykalne; konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem.

G. Poprawność językowa: 4 pkt – brak błędów.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt – zapis w pełni poprawny.

Тема 2. Зроб порівнюючу аналізу і інтерпретацію вершів. Твоя праця повинна чыслити не менше як 300 слів.

III. Tworzenie wypowiedzi.

IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Zdający:

3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia);

3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;

3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);

3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;

4.7. określa problematykę utworów (wymaganie z III etapu kształcenia);

4.5. odczytuje treści symboliczne utworów;

4.5. R dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworów literackich;

4.6. wskazuje zastosowane w utworach językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danych utworów;

4.6. R przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich;

4.11. rozpoznaje podstawowe motywy oraz ich funkcje w utworach;

4.12. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworów (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto);

4.13. wykorzystuje w interpretacji utworów konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny.

Kryteria oceny interpretacji porównawczej

A	Koncepcja porównywania utworów	B	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna	12	Uzasadnienie trafne, pogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
4	Koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna	8	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione							2	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
2	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworami	4	Uzasadnienie częściowo trafne							3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności		
0	Koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą	0	Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Лемківска поезия по травмі, котрой досвідчыл наш нарід в сороковых роках двадцетого столітя односит ся головні до той трагедії. Поеты пишут головні про біль і тугу за минулым, за втраченом Отчызнам. Бракує радістных верши, позбавленых навязаня до трагедії, котра нас стрітила. Зарівно Іван Головчак, як і Іван Желем вродили ся на Лемковині в двадцетых роках ХХ столітя. Гев провели свое дитиньство і вчасну младіст. Запамятали тоты рокы, як найщестливійшы в своїм жытю. Пак в 1945 році оба поеты остали переселены на Радянску Україну. Выселіня было для них превеликом травмом, што одзеркалят ся в іх творчости.

Оба омавляны вершы не мают наголовків. Думам, же ест то цільове і ма за задачу довести чытача до глубокого задуманя ся над змістом і переказом твору. Оба поеты не выділили стрічок. Твір Івана Желема складат ся з 24 версів, а Івана Головчака ест коротший о штырі версы. Жебы выкликати емоції чытачів поеты стосуют стылістычны середкы.

Желем пише про велику любов до Лемковины, котра уж му ся перестала снити по ночах. На початку можна бы было подумати, же автор погодил ся зо свойом дольом, прото рідний край перестал переслідувати го в снах. Але уж по пару словах даст ся вычути превелику любов до Лемковины, котру называт своейм. Спосіб в якій поета описує краєвиды рідной землі свідчят о необнятій тузі за крайом, котрий дал му сам Бог і котрий был змушений опустити. Ліричний підмет снил не лем про гірску природу. В своїх снах виділ тіж опуцзнену хыжу, котра тепер остала сиротом. Желем пише про гору Фырдей, котра позерат за ним на чужыну смутно, так як отец за своїм сыном. В переконаню поеты не лем выгнаны люде тужат за Отчызнам, Лемковині тіж цне ся за выселенцями.

Іван Головчак дакус інакше выразат свою тугу за втраченым крайом. Пише він про горы, котры сут єдыны в своїм роді і незаступлены. Поета повідат, же носит в своїм серци вишытко, што му ся асоціює з рідном земльом. Хоче він дбати про свій край як про маленьку дитину, котру носит ся на руках, котрій ся співат. Головчак деклярує горам досмертну любов і робит вишытко, жебы в його серци не збляк образ умилуваной Отчызны.

Невантпливі оба поеты барз тужыли за Лемковином, котру пришло ім опустити під примусом. Написали творы о барз подібній формі і тематыці. Але што в тым чудного, коли пережыли так міцну травму, котра на все назначыла іх жытя.

Велика туга за втраченим беповоротні крайом дала ім натхніня до писаня. Думам, же оба творы вказуют чутя і емоції, котры товаришыли тисячам переселеных на чужыну Лемків. По мойому, каждому Лемкови, читаючому тоты тексты тяжко опанувати взрушыня.

Poziom wykonania

A. Koncepcja porównywania utworów: 6 pkt – niesprzeczna i spójna, znajduje potwierdzenia w obu tekstach; porównywane obszary są dla tekstów trafne i istotne; wypowiedź w wystarczający sposób dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej obejmuje i łączy w całość sensy obu utworów.

B. Uzasadnienie tezy interpretacyjnej: 12 pkt – trafne i pogłębione, zawiera wyłącznie powiązane z tekstami argumenty, które wynikają ze sfunkcjonalizowanej analizy; jest osadzone nie tylko w tekstach, ale także w potwierdzonych tekstami i przyjętą koncepcją porównywania utworów kontekstach.

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt – brak błędów rzeczowych.

D. Zamyśl kompozycyjny: 6 pkt – kompozycja funkcjonalna, segmentacja i uporządkowanie tekstu zgodne z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi; wyodrębnione językowo i graficznie części pracy logicznie i konsekwentnie uporządkowane.

E. Spójność lokalna pełna: 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi.

F. Styl tekstu stosowny: 4 pkt – środki językowe dostosowane do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi i sytuacji, celowo zastosowane różnorodne konstrukcje składniowe, bogate słownictwo; konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem.

G. Poprawność językowa: 4 pkt – brak błędów.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt – zapis w pełni poprawny.